

HUOMAUTUKSIA

¹ V. I. Leninin puhe „*Ammattiliitoista, nykytilanteesta ja Trotskin virheistä*” oli ensimmäinen puhe, jonka Lenin piti puolueen aktiiville ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä koskeneen väittelyn alettua. Väittelyn sekä Leniniä ja puoluetta vastaan suuntautuneen taistelun alkuunpanijana oli Trotski. Trotskin jälkeen esiintyivät myös muut puolueenvastaiset ryhmät.

Lenin ja leniniläiset aloittivat päättäväisen taistelun oppositiota vastaan suunnaten peruskunsa trotskilaisiin, jotka olivat puolueenvastaisten ryhmittymien päävoima.

Trotskilaiset ja kaikki muut oppositiolaiset kärsivät ammattiliittoa väittelyssä tappion. Puoluejärjestöt liittyivät Leninin ympärille ja asettuivat hänen kannalleen.

Ammattiliittoja koskevasta puolueväittelystä ks. tätä osaa, ss. 53—93, ja VKP(b):n X edustajakokouksen päätöksiä teoksessa „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 534—549 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 534—549).— 1.

² Lenin tarkoittaa VKP(b):n IX edustajakokouksen päätöslauselmia „Taloudellisen rakennustyön lähimmistä tehtävistä” ja „Ammattiliittoa ja niiden järjestämistä koskevasta kysymyksestä”. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 477—490, 490—494 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 477—490, 490—494).— 4.

³ Ks. tätä osaa, s. 23.— 4.

⁴ Tarkoitetaan *Neuvostojen VIII yleisvenäläistä edustajakokousta*, joka pidettiin Moskovassa 22.—29. joulukuuta 1920.— 6.

⁵ Lenin tarkoittaa VKP(b):n IX yleisvenäläisen konferenssin päätöslauselmaa „Puoluerakennustyön lähimmistä tehtävistä”, joka hyväksyttiin suyskuussa 1920. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954,

crp. 506—512 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 506—512).— 9.

⁶ „*Izvestija Tsentralnogo Komiteta Rossiskoi Kommunistitšeskoj Partii (bolshevikov)*” („Venäjän Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitean Tiedonantoja”) — KK:n tiedotuslehti; perustettiin VKP(b):n VIII edustajakokouksen päätöksen mukaisesti; alkoi ilmestyä Moskovassa vuoden 1919 toukokuussa. Lokakuussa 1929 „*Izvestija TsK*” muutettiin aikakauslehdeksi „*Partinoje stroitelstvo*” („Puoluerakennustyö”), joka ilmestyi vuoden 1946 kesäkuuhun saakka.— 10.

⁷ „*Puskuriryhmä*” — ammattiliittoväittelyn aikana muodostunut puolueenvastainen ryhmä (Buharin, Preobrazhenski, Serebrjakov y.m.). „*Puskuriryhmä*” puolusti ja suojeli mitä pahimpia ryhmäkuntalaisia, trotskilaisia, auttaen näitä puolueenvastaisessa taistelussa. Kohta sen jälkeen buharinilaiset liittyivät avoimesti yhteen trotskilaisten kanssa Leniniä vastaan.

Lenin on luonnehtinut „puskuriryhmää” ja arvostellut sen puolueenvastaisia katsomuksia ja menettelyä artikkelissaan „*Kriisi puolueessa*”, kirjassaan „*Vielä kerran ammattiliitoista, nykytilanteesta sekä Trotskin ja Buharinin virheistä*” (ks. tätä osaa, ss. 25—35, 53—93) ja muissa tuotteissaan.— 10.

⁸ *Puolustusneuvoston* (Työläisten ja Talonpoikain Puolustusneuvoston) muodosti Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea marraskuun 30 p:nä 1918 johtamaan koko puolustustoimintaa rintamalla ja selustassa: armeijan muodostamista ja täydentämistä, rintamajoukkojen elintarvike-, varuste- ja asehuoltoa sekä maan kaikkien voimavarojen mobilisoimista tähän tarkoitukseen. Puolustusneuvoston puheenjohtajaksi nimitettiin V. I. Lenin.

Sotatoimien päätyttyä tärkeimmillä rintamilla Puolustusneuvosto muutettiin huhtikuussa 1920 Työ- ja Puolustusneuvostoksi. Kansalaissodan päätyttyä Työ- ja Puolustusneuvosto alkoi Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen joulukuun 29 p:nä 1920 tekemän päätöksen nojalla toimia Kansankomissaarien Neuvoston valiokunnan oikeuksin; se toimi vuoden 1936 loppuun.— 11.

⁹ Tarkoitetaan Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston yhteyteen Leninin aloitteesta perustettua Yleisvenäläistä tuotantopropagandatoimistoa.— 13.

¹⁰ *Glavpolitputj* (Glavnyi polititšeski otdel Narodnogo komissariata putei soobshtšenija — Kulkulaitosten kansankomissariaatin Poliittinen pääosasto) — muodostettiin Yleisvenäläisen TPKK:n päätöksen perusteella helmikuussa 1919; tammikuussa 1920 se muutettiin Kulkulaitosten kansankomissariaatin Poliittiseksi päähallinnoksi, väliaikaiseksi elimeksi, jonka tehtävänä oli johtaa puoluetöitä ja poliittista toimintaa kulkulaitosten työläisten ja toimihenkilöiden keskuudessa. Glavpolitputj lakkautettiin joulukuussa 1920 VKP(b):n KK:n päätöksen nojalla.— 17.

- ¹¹ *Tsektran* — Rautatie- ja vesiliikenteen työntekijäin yhdistetyn ammattiliiton keskuskomitea. Muodostettiin syyskuussa 1920. Trotskilaiset, jotka soluttautuivat vuosien 1920—1921 vaihteessa Tsektranin johtoon, käyttivät ammattiliitoissa toimintamenetelmänä pelkkää pakotusta ja määräälyä, yllyttivät puolueeseen kuulumattomia työläisiä puoluetta vastaan, hajottivat työväenluokan rivejä. Puolueen Keskuskomitea paljasti ja tuomitsi trotskilaisten toiminnan. Liikennetyöläisten ensimmäinen yleisvenäläinen edustajakokous, joka pidettiin maaliskuussa 1921, karkotti trotskilaiset Tsektranin johdosta.— 17.
- ¹² Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 486 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, s. 486).— 17.
- ¹³ *Politvod* (Glavpolitvod — Glavnoje polititsheskoje upravlenije vodonogo transporta Narodnogo komissariata putei soobshtshenija — Kulkulaitosten kansankomissariaatin Vesiliikenteen poliittinen päällintö) — muodostettiin huhtikuussa 1920 Glavpolitputin osastona; lakkautettiin joulukuussa 1920.— 17.
- ¹⁴ Lenin siteeraa puolueen Keskuskomitean marraskuun täysistunnon (1920) ammattiliittokysymyksestä hyväksymää päätöslauselmaa, sen viidettä kohtaa.— 17.
- ¹⁵ *Ammattiliittojen V yleisvenäläinen konferenssi* pidettiin 2.—6. marraskuuta 1920 Moskovassa.
- Konferenssin kommunistiedustajien kokouksessa Trotski esitti epäilyttävän ohjelauseen, jossa vaati „mutterien kiristämistä” ja „ammattiliittojen ravistelemista”. Hän vaati, että oli viipymättä „valtiollistettava ammattiliitot” ja sovellettava niissä sotilaallisia työmenetelmiä. Trotskilaiset yrittivät nostattaa puolueeseen kuulumattomia työläisiä puoluetta vastaan, hajottaa työväenluokan rivejä.
- Konferenssin kommunistiedustajat antoivat Trotskille vastaiskun. Kommunistiryhmän kokouksen hyväksymän päätöslauselman pohjaksi otettiin Leninin kirjoittama „Päätöslauselmaehdotus 'Ammattiliittojen tehtävät ja näiden toteuttamismenetelmät'” (ks. Teokset, 31. osa, ss. 362—363).
- Puolueelle ja työväenluokalle vahingollinen trotskilainen politiikka paljastettiin sittemmin puolueessa alkaneessa ammattiliittoväittelyssä ja VKP (b):n X edustajakokouksessa ja trotskilaiset, puolueenvastaisten ryhmittymien perusvoima, lyötiin hajalle.— 20.
- ¹⁶ „*Työläisoppositio*” — puolueenvastainen, anarkosyndikalistinen ryhmä; sitä johtivat Shljapnikov, Medvedev y.m. Ryhmä muodostui vuoden 1920 jälkipuoliskolla ja kävi taistelua puolueen leniniläistä linjaa vastaan. VKP (b):n X edustajakokous tuomitsi „työläisoppositio” ja totesi, että anarkosyndikalistisen poikkeaman aatteiden propagointi oli ristiriidassa kommunistiseen puolueeseen kuulumisen kanssa. Hajalle lyödyn „työläisoppositio” rippeet liittoutuivat myöhemmin vastavallankumouksellisten trotskilaisten kanssa.— 28.

- ¹⁷ „Ehdotuksessa VKP:n X edustajakokouksen päätökseksi ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä” esitettiin leniniläinen kanta (ryhmäohjelma) puolueenvastaisten ryhmien ryhmäohjelman vastapainoksi. Tässä asiakirjassa ammattiliitot määriteltiin hallintokouluiksi, taloudenhoitokouluiksi, kommunismin kouluiksi; osoitettiin, että ammattiliittojen tärkein toimintamenetelmä on vakuuttaminen, joka on liittojen sisäisen proletaarisen demokratian menetelmä, ja asetettiin tehtäväksi koko työväenluokan yhteenliittäminen sosialistisen rakennustyön merkeissä.— 31.
- ¹⁸ Tarkoitetaan puolueenvastaista „demokraattisen sentralismin” ryhmää, jota johtivat Sapronov, Osinski y.m. Ryhmä muodostui sotakommunismin kaudella. Ryhmän jäsenet väittivät, ettei puolueella saa olla johtavaa osaa Neuvostoissa eikä ammattiliitoissa, eivät hyväksyneet yksilöllistä johtovaltaa eivätkä johtajien henkilökohtaista vastuuta teollisuudessa, vastustivat leniniläistä linjaa organisaatiokysymyksissä, vaativat puolueessa ryhmien ja ryhmäkuntien muodostamisvapautta. Puolueen IX ja X edustajakokous tuomitsivat „demokraattiset sentralistit” puolueenvastaisena ryhmänä. Vuonna 1927 „demokraattisen sentralismin” ryhmä, joka oli liittoutunut vastavallankumouksellisten trotskilaisten kanssa, erotettiin puolueesta NKP (b):n XV edustajakokouksessa.
- „Ignatovilaiset”, joista Lenin mainitsee tuonnempana, olivat niin ikään erään anarkosyndikalistista suuntaa noudattaneen puolueenvastaisen ryhmittymän edustajia.— 31.
- ¹⁹ Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslausemina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954) s. 422, 5. kohta.— 32.
- ²⁰ V. I. Lenin tarkoittaa väittelyä, joka alkoi ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä koskevasta kysymyksestä tammikuun 17 p:nä 1921 VKP(b):n Moskovan komitean laajassa kokouksessa, johon osallistui Moskovan kaupunginosien puoluejärjestöjen sekä ujestien puoluejärjestöjen edustajia. Suurella äänen enemmistöllä hyväksyttiin V. I. Leninin allekirjoittamat teesit.
- Seuraavana päivänä (tammikuun 18 p:nä) Moskovan puoluekomitea hyväksyi vetoimuksen „Kaikille puoluejärjestöille”, jossa se kehotti kaikkia puolueen jäseniä kannattamaan yksimielisesti leniniläistä ryhmäohjelmaa.— 33.
- ²¹ Vuorityöläisten II yleisvenäläinen edustajakokous oli koolla vuoden 1921 tammikuun 25 p:nä helmikuun 1 päivään. Ennen edustajakokouksen alkamista pidettiin neljä kommunistiryhmän kokousta (22.—24. tammikuuta).— 36.
- ²² Ks. tätä osaa, s. 13.— 41.
- ²³ Helmikuussa 1920 Valtionvalvonnan kansankomissariaatti muutettiin Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatiksi, jonka tehtäväksi annettiin saada laajat työläis- ja talonpoikaisjoukot osallistumaan valtionvalvontaan.— 51.

- ²⁴ Lenin kirjoitti kyseisen kirjasen ammattiliitoista käydyin puolueväitelyyn johdosta. Kirjanen tuli valmiiksi tammikuun 25 pnä 1921 ja annettiin samana päivänä ladottavaksi. Tammikuun 26 pnä, myöhään illalla, osa kirjasen painoksesta jaettiin puolueen Keskuskomitean jäsenille, jotka olivat lähdössä paikallisjärjestöihin osallistukseen väitelyyn ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä.— 53.
- ²⁵ „*Petrogradskaja Pravda*” („Pietarin Totuus”) — päivälehti; alkoi ilmestyä huhtikuun 2 päivästä 1918. Se oli alussa VKP(b):n Keskuskomitean ja Pietarin komitean äänenkannattaja. Saman vuoden kesäkuussa siitä tuli VKP(b):n Keskuskomitean, Pohjoisen aluekomitean ja Pietarin kaupunkikomitean ja sittemmin puolueen kuvernementti- ja kaupunkikomiteain äänenkannattaja. Tammi-kuussa 1924 lehdelle annettiin uusi nimi — „Leningradskaja Pravda” („Leningradin Totuus”).— 53.
- ²⁶ *Moskovan metallityöläisten suurkonferenssi* pidettiin 2.—4. helmikuuta 1921. Konferenssiin osallistui noin 1.000 Moskovan kaupungin ja Moskovan kuvernementin metallityöläisten edustajaa. Konferenssi käsitteli elintarvike- ja huoltokysymystä sekä sellaiset kysymykset kuin ammattiliittojen osuus tuotannossa, työväenluokan suhtautuminen talonpoikaistoon y.m. Lenin piti puheen konferenssin viimeisessä istunnossa.— 94.
- ²⁷ *Vaatetusteollisuuden työläisten IV yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa 1.—6. helmikuuta 1921. Kokouksessa oli 287 edustajaa. Edustajakokous käsitteli kysymykset, jotka koskivat ammattiliiton Keskuskomitean toimintaa, taloudellisia tehtäviä, työn normeerausta, ammattiliittojen maailmanyhdistystä y.m. Lenin piti puheen yhdeksännessä täysistunnossa, aamulla helmikuun 6 pnä.— 98.
- ²⁸ Puhe on niin sanotusta „Kapp-Putsch’ista” — Saksassa tapahtuneesta monarkistien sotilaallisesta vallankaappauksesta, jonka saksalainen taantumuksellinen sotilasjunta suoritti Kappin johdolla maaliskuussa 1920. Muutaman päivän kuluttua Kappin hallitus luhistui työläisten painostuksesta.— 103.
- ²⁹ *Valtion kustannusliikkeen luettelointi- ja jakelukeskus* muodostettiin joulukuussa 1919 tarkoituksena kirjallisuuden yhtenäisen luettelointi- ja jakelusuunnitelman laatiminen.— 114.
- ³⁰ Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954) s. 423, 8. kohta.— 115.
- ³¹ „*Talonpoikia koskevien teesien alustelma*” — Leninin laatima asiakirja, joka koskee elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamista luontoisverotuksella.
Vuoden 1921 tammi- ja helmikuun vaihteessa Lenin otti vastaan talonpoikien valtuuston ja keskusteli sen kanssa maaseudun tilasta.

Helmikuun 8 p:nä 1921 puolueen Keskuskomitean Poliittisen byroon kokouksessa, jota johti Lenin, oli esillä kevätkylvökampanjaa ja talonpoikaiston asemaa koskeva kysymys. Tässä kokouksessa Lenin kirjoitti yllä mainitun asiakirjan, joka otettiin perustaksi laadittaessa päätöslauselmaehdotusta elintarvikeyläjämiin luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella, minkä puolueen X edustajakokous hyväksyi.— 119.

³² *MKK* — Maatalouden kansankomissariaatti.— 124.

³³ Lenin esittää otteita sähköistämistä koskevasta päätöslauselmasta, jonka Neuvostojen VIII yleisvenäläinen edustajakokous hyväksyi joulukuun 29 p:nä 1920. Päätöslauselmaehdotus oli Leninin kirjoittama (ks. Teokset, 31. osa, ss. 519—520).— 127.

³⁴ Tässä ja alempana Lenin siteeraa puolueen ohjelmaa, jonka VKP(b):n VIII edustajakokous hyväksyi maaliskuussa 1919. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК“, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 423 („NKР edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä“, 7. painos, I osa, 1954, s. 423).— 130.

³⁵ *Tit Titytsh* — venäläisen kirjailijan A. N. Ostrovskin komediassa „Na tshuzhom piru pohmelje“ esiintyvä henkilötyyppi: rikas kauppias, tyhjän itsepäinen ja omavaltainen henkilö.— 131.

³⁶ *Ukrainan Neuvostojen V edustajakokous* oli koolla Harkovissa vuonna 1921 helmikuun 25 p:stä maaliskuun 3 päivään. Kokoukseen osallistui alun toista tuhatta edustajaa.

Edustajakokous valitsi Leninin Ukrainan Toimeenpanevan Keskuskomitean jäseneksi. Leninin tervehdys Ukrainan Neuvostojen V edustajakokoukselle luettiin helmikuun 26 p:nä, edustajakokouksen toisessa istunnossa.— 133.

³⁷ *Moskovan työläisten ja talonpoikain edustajain Neuvoston vuoden 1921 helmikuun 28 päivän täysistunto*, johon osallistuivat lisäksi piirineuvostojen jäsenet ja tehdaskomiteain edustajat, käsittelee Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittista tilannetta.

Ennen täysistuntoa, helmikuun 24 p:nä oli pidetty Moskovan puolueaktiivin kokous, jossa Lenin piti puheen; mainittu Moskovan Neuvoston täysistunto kutsuttiinkin koolle puolueaktiivin kokouksen päätöksen nojalla. Lenin piti täysistunnossa puheen Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta. Moskovan Neuvoston täysistunto hyväksyi yksimielisesti vetoituksen Moskovan kaupungin ja Moskovan kuvernementin työläisille, talonpojille ja puna-armeijalaisille kehottaen taistelemaan Neuvostovalian vihollisia vastaan, jotka pyrkivät käyttämään tasavallan tilapäisiä elintarvikevaikeuksia vastavallankumouksellisiin tarkoituksiin.— 134.

³⁸ *Semjonovilaiset* — vv. 1918—1920 Takabaikalilla puhjenneen, kasakkaupseeri Semjonovin johtaman vastavallankumouksellisen kapinan osanottajat.— 140.

³⁹ V. I. Leninin Gruusian kommunisteille kirjoittama kirje välitettiin maaliskuun 2 p:nä 1921 lennättimise G. K. Ordzhonikidzelle. Samana päivänä V. I. Leninille lähetettiin sähköitse G. K. Ordzhonikidzen vastaus. Vastauksessa ilmoitettiin, että Gruusian kommunistit kannattivat täydellisesti V. I. Leninin toimintaohjeita.— 148.

⁴⁰ *VKP(b):n X edustajakokous* pidettiin Moskovassa 8.—16. maaliskuuta 1921. Edustajakokouksessa oli läsnä 694 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 732.521 puolueenjäsentä, ja 296 neuvottelevaa edustajaa.

Edustajakokouksessa oli esillä ja käsiteltävänä KK:n poliittinen toimintaselostus, Kontrollikomission toimintaselostus, alustus puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla, alustus luovutusvelvollisuuden muuttamisesta luontoisverotukseksi, alustus puolueen yhtenäisyydestä ja anarkosyndikalistisesta poikkeamasta y.m.

Lenin piti edustajakokouksen avajaispuheen ja johti koko edustajakokouksen työtä. Hän alusti päiväjärjestyksen kaikki peruskysymykset, joita olivat: *VKP(b):n KK:n* poliittinen toimintaselostus, elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaaminen luontoisverotuksella, puolueen yhtenäisyys ja anarkosyndikalistinen poikkeama, sekä käytti loppupuheenvuoron kaikista näistä kysymyksistä. Lenin piti edustajakokouksessa niin ikään puheet ammattiliittoista ja polttoainekysymyksestä sekä lopettajaispuheen. Leninin valmistelemia olivat alustavat päätöslauselmaehdotukset osuustoiminnasta, työläisten ja puutetta kärsivien talonpoikien aseman parantamisesta, puolueen yhtenäisyydestä sekä syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme.

Edustajakokous teki yhteenvedot ammattiliittoväittelystä ja hyväksyi valtavalla äänten enemmistöllä leniniläisen kannanonon. Edustajakokous hyväksyi Leninin laatimat ja esittämät päätöslauselmaehdotukset „Puolueen yhtenäisyydestä” ja „Syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme” (ks. tätä osaa. ss. 231—234 ja 235—238). Edustajakokous totesi, että anarkosyndikalistisen poikkeaman aatteiden propagoiminen on ristiriidassa kommunistiseen puolueeseen kuulumisen kanssa.

Edustajakokous teki päätöksen, joka merkitsi elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamista luontoisverotuksella ja siirtymistä uuteen talouspolitiikkaan.

Edustajakokous hyväksyi yksimielisesti päätöslauselman puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla. X edustajakokous valitsi uuden Keskuskomitean, jonka enemmistön muodostivat Leninin kannattajat. Keskuskomiteaan valittiin Lenin, Kalinin, Dzierżyński, Ordzhonikidze, Frunze y.m.— 153.

⁴¹ Ks. tätä osaa, s. 15.— 160.

⁴² *III Internationaleen hyväksymisen 21 ehtoa* ovat Leninin laatimat ja Kominternin II kongressi hyväksyi ne elokuussa 1920.— 168.

⁴³ Englannin kanssa solmittu kauppasopimus allekirjoitettiin maaliskuun 16 p:nä 1921.— 169.

- ⁴⁴ Lenin tarkoittaa vastavallankumouksellista Kronstadtin kapinaa, joka alkoi helmikuun 28 p:nä 1921. X edustajakokous lähetti 300 edustajaansa tukahduttamaan kapinaa. Kapina tukahdutettiin lopullisesti 18 p:nä maaliskuuta.— 171.
- ⁴⁵ *Samaran demokraattinen komitea* — niin sanottu Perustavan kokouksen jäsenten komitea — valkokaartilais-eserräläishallitus, joka muodostettiin kesäkuussa ja kukistettiin syksyllä 1918.— 173.
- ⁴⁶ Ks. tätä osaa, ss. 53—93.— 187.
- ⁴⁷ Lenin tarkoittaa elintarvikekysymystä käsitellyttä puoluejaotonta konferenssia, joka pidettiin Harkovissa maaliskuun 5 ja 6 p:nä 1921.— 193.
- ⁴⁸ Tämä Leninin laatima päätöslauselmaehdotus hyväksyttiin puolueen X edustajakokouksessa.— 198.
- ⁴⁹ *Valtion rakennustöitä johtava Korkeimman Kansantalouselvoston komitea* muodostettiin Kansankomissaarien Neuvoston toukokuun 9 p:nä 1918 antaman asetuksen nojalla valtion kaiken teollisen rakennustoiminnan yhtenäistämiseksi.— 199.
- ⁵⁰ *Puheen ammattiliitoista* Lenin piti VKP(b):n X edustajakokouksen kahdennessatoista istunnossa maaliskuun 14 p:nä 1921. Leninin puheen jälkeen edustajakokous hyväksyi suurella äänen enemmistöllä Leninin ehdottaman ryhmäohjelman. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 534—549 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 534—549).— 200.
- ⁵¹ Tarkoitetaan Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen joulukuun 29 p:nä 1920 hyväksymää päätöslauselmaa rautatie- ja vesiliikenteen tilasta ja rautatie- ja vesiliikenteen parantamisen ja kehittämisen perspektiiveistä.— 201.
- ⁵² Ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, s. 287.— 203.
- ⁵³ Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, 7. painos, I osa, 1954) s. 422, 5. kohta.— 203.
- ⁵⁴ Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 564 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, 7. painos, I osa, 1954, s. 564).— 211.
- ⁵⁵ VKP(b):n X edustajakokouksen päätöksen mukaisesti puolueen yhteinäisyyttä koskevan päätöslauselman seitsemättä kohtaa ei silloin julkaistu. VKP(b):n XIII konferenssissa tammikuun 17 p:nä 1924

- tämä kohta saatettiin julkisuuteen. Konferenssi hyväksyi päätöksen tämän kohdan julkaisemisesta. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954) s. 785, 14. kohta.— 231.
- 58 „Väittelylehti” — VKP(b):n KK:n lehti, jota ei julkaistu säännöllisesti; sitä alettiin julkaista syyskuussa 1920 pidetyn VKP(b):n IX yleisvenäläisen konferenssin päätöksen nojalla. Ilmestyi kaksi numeroa: ensimmäinen tammikuussa ja toinen helmikuussa 1921 VKP(b):n X edustajakokouksen edellä.— 233.
- 57 Alustuksen puolueen yhtenäisyydestä ja anarkosyndikalistisesta poikkeamasta puolueessa Lenin piti edustajakokouksen viimeisessä, kuudennessatoista istunnossa. Loppulausunnon jälkeen hyväksyttiin valtavalla äänten enemmistöllä Leninin laatimat ja ehdottamat päätöslauselmat „Puolueen yhtenäisyydestä” ja „Syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme”.— 239.
- 58 Ks. F. Engels, „Anti-Dühring”, 1951, s. 113; K. Marx, „Gothan ohjelman arvostelua”; K. Marxin kirje J. Weydemeyerille maaliskuun 5 p:nä 1852 (K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, ss. 22, 409) y.m.— 240.
- 59 Lenin tarkoittaa Kommunistisen Internationalen II kongressissa käytyä taistelua anarkistista ryhmää, niin sanottua Saksan kommunistista työväenpuoluetta vastaan; ryhmään kuului pikkuporvarillisia, anarkosyndikalistisia, „vasemmistolaisia” aineksia, jotka olivat eronneet Saksan kommunistisesta puolueesta.— 242.
- 60 Leninin ehdotuksesta edustajakokous hylkäsi Rjazanovin korjaus ehdotuksen.— 252.
- 61 V. I. Leninin lukema ohjekirjelmän luonnos sisältää ehdotuksia, minkä luonteisia selostuksia VKP(b):n X edustajakokouksen edustajien tuli pitää paikkakunnillaan.— 258.
- 62 „Reuter” — englantilainen tietotoimisto.— 259.
- 63 „Le Matin” („Aamu”) — ranskalainen porvarillinen päivälehti; perustettu vuonna 1884.— 260.
- 64 „The Times” („Ajat”) — eräs Englannin vanhoillisten porvaristopiirien suurlehdistä; perustettu Lontoossa vuonna 1785.— 261.
- 65 „The Daily Chronicle” („Päivän Kronikka”) — Englannin imperialistisen porvariston lehti; ilmestyi Lontoossa vuodesta 1855 vuoteen 1930.— 261.
- 66 *Liikennetyöläisten I yleisvenäläinen edustajakokous* oli koolla Moskovassa 22.—31. maaliskuuta 1921. Siinä oli läsnä 1.079 edustajaa. Lenin piti puheensa edustajakokouksen viidennessä täysistunnossa.— 263.

⁶⁷ Leninin onnittelu oli vastaus kirjjeeseen, jossa Valtion 1. autotehtaan työläiset tiedottivat Leninille automootoreiden valmistuksesta ja kutsuivat häntä huhtikuun 7 p:ksi 1921 suunniteltuun tehtaan juhlaan.— 277.

⁶⁸ Moskovan puoluekomitean koollekutsuma *Moskovan kaupungin ja Moskovan kuvernementin puoluesolujen sihteerien ja vastavien edustajain kokous* pidettiin Liittojen talon Pylvässalissa. Kokouksessa oli läsnä myös Kronstadtin vastavallankumouksellisen kapinan tukahduttamiseen osallistuneita Moskovan puoluejärjestön edustajia sekä Moskovan kuvernementin volosteissa talonpoikaisten keskuudessa toimineiden järjestäjien edustajia. Päiväjärjestyksessä oli kysymys elintarvikeverosta. Alustuksen tästä asiasta teki Lenin.— 278.

⁶⁹ *Köyhälistökomiteat (kombedy)* muodostettiin Yleisvenäläisen TrKK:n kesäkuun 11 p:nä 1918 antamalla dekreetillä („Maalaisköyhälistön järjestämisestä ja sen varustamisesta viljalla, välttämättömillä kulutustarvikkeilla ja maatalouskalustolla”). Neuvostojen VI, ylimääräisen edustajakokouksen (marraskuun 1918) päätöksen mukaisesti köyhälistökomiteat, kun ne olivat täyttäneet tehtävänsä, yhdistettiin maaseudun Neuvostoihin.

„Vähäväkisten komiteat” (komnezamozhi) yhdistivät maan vähyydestä kärsiviä ja kokonaan maattomia Ukrainan talonpoikia; niitä perustettiin suojelemaan köyhien ja keskivarakkaiden etuja; komiteat toimivat vuodesta 1920 ja lakkautettiin vuonna 1933.— 287.

⁷⁰ Ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343.— 288.

⁷¹ Ensimmäinen *Neuvostoalueilla ja -tasavalloissa asuvien Idän kansojen naisosastojen edustajien neuvottelukokous* pidettiin Moskovassa 5.—7. huhtikuuta 1921. Siihen osallistui 45 kokousedustajaa-kommunistia, Idän naisten järjestäjää Turkestanista, Azerbaidzhanista, Bashkiriasta, Krimiltä, Kaukasiasta, Tatariasta, Siperiasta sekä turkkilais- ja vuoristolaisväestön asumista kuvernementeista.

Kokousedustajat lähettivät Leninille kutsukirjeen pyytäen häntä saapumaan kokoukseen. Vastaukseksi kutsuun Lenin lähetti tässä osassa julkaistun puhelinsanoman.— 293.

⁷² Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 566—567 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 566—567).— 294.

⁷³ Lenin tarkoittaa maaliskuussa 1921 puhjennutta Saksan proletariaatin vallankumouksellista joukkoliikettä (tunnetaan maaliskuun tapahtumien nimellä), joka kukistettiin pääasiallisesti sosialidemokraattisten johtajien petoksen takia. Leninin arviota maaliskuun tapahtumista ks. tässä osassa ss. 466—476, 513—524.

Leninin mainitsema Englannin kaivostyöläisten lakko jatkui huhtikuusta kesäkuuhun 1921. Lakko oli vastaus kaivosten omistajien vaatimukseen, jonka mukaan työläisten palkkoja oli alennettava

20 prosentilla; lakkoon osallistui toista miljoonaa työläistä ja se laajeni kaivostyöläisten liiton toimipiirissä yleislakoksi. Porvaristo tukahdutti kaivosmiesten sankarillisen taistelun reformististen ammattiliittojohtajien avulla.— 302.

- ⁷⁴ *Pietarin puolueettomien työläisten neuvottelukokous* pidettiin 10.—20. huhtikuuta 1921. Sen osanottajat lähettivät Leninille tervehdyksen ja kutsun saapua neuvottelukokoukseen. Tässä osassa julkaistu asiakirja on vastaus mainittuun kutsuun. Vastaus oli lähetetty huhtikuun 14 p:nä ja se luettiin neuvottelukokouksen viimeisessä istunnossa huhtikuun 20 p:nä 1921.— 314.
- ⁷⁵ Lenin tarkoittaa Venäjän kommunistisen (bolshevikkien) puolueen ohjelman taloudellisen osan 2. kohtaa. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 421 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, s. 421).— 318.
- ⁷⁶ Esitettyillä numeroilla Lenin osoittaa imperialististen maiden ja siirtomaiden väestön lukua ja suhdetta. Maapallon väestön 1.750.000.000 hengestä (vuoden 1920 tilaston mukaan) imperialististen maiden väestö käsitti $\frac{1}{7}$ eli 250.000.000 ja siirtomaiden väestö $\frac{4}{7}$ eli 1.000.000.000.— 318.
- ⁷⁷ Viitattessaan päivämääriin „5. V. 1918” ja „10. XI. 1918” Lenin tarkoittaa teoksiaan „Vasemmistolaisesta lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta” ja „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky”. Edellinen valmistui toukokuun 5 p:nä 1918 ja jälkimmäinen saman vuoden marraskuun 10 p:nä (ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343; 28. osa, ss. 217—315).— 322.
- ⁷⁸ Ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343.— 324.
- ⁷⁹ „*Novaja Zhizn*” („Uusi Elämä”) ja „*Vperjod*” („Eteenpäin”)— menševistisiä päivälehtiä, ilmestyivät vuosina 1917—1918; Neuvostovalta lakkautti lehdet niiden vastavallankumouksellisen toiminnan takia.— 330.
- ⁸⁰ Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, s. 17.— 331.
- ⁸¹ Ks. Teokset, 25. osa, ss. 362, 363, 364.— 331.
- ⁸² Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, s. 395.— 332.
- ⁸³ Ks. Teokset, 27. osa, ss. 325—337.— 336.
- ⁸⁴ Lenin mukaillee tässä A. S. Pushkinin runon „Geroi” („Sankari”) säe-paria:

Kalliimpi kuin halpaimin totuuksien paljous
On mieltä ylentävä harha meille.— 345.

- ⁸⁵ Sanonta *oblomovilaisuus* johtuu I. A. Gontsharovin „Oblomov”-romaanin päähenkilön, venäläisen tilanherran, Oblomovin nimestä. Tästä nimestä on tullut piintyneisyyden, velton toimeettomuuden synonyymi.— 346.
- ⁸⁶ *II¹/₂ Internationale* — perustettiin Wienissä helmikuussa 1921 niiden keskustalaispuolueiden ja -ryhmien konferenssissa, jotka olivat valankumousmielisten työväenjoukkojen painostuksesta eronneet tilapäisesti II Internationalesta. Vuonna 1923 II¹/₂ Internationale liittyi jälleen II Internationaleen.— 352.
- ⁸⁷ Ks. Teokset, 27. osa, ss. 327—328.— 357.
- ⁸⁸ Leninin puheiden tallentamisen äänilevyihin järjesti Tsentropetshat (Yleisvenäläisen TpKK:n yhteydessä toiminut painotuotteiden varustelu- ja levityskeskus). Tässä osassa julkaistut puheet tallennettiin huhtikuun 25 pnä 1921.— 362.
- ⁸⁹ „TPN:n (Työ- ja Puolustusneuvoston) evästyks paikallisille neuvostolaitoksille. Luonnos” otettiin Leninin esittämänä käsiteltäväksi Yleisvenäläisen TpKK:n III istuntokaudella toukokuun 30 pnä 1921. „Evästyks” käsiteltäessä Lenin piti puheen. YTpKK hyväksyi „Evästyksen” ja jätti sen Puhemiehistönsä vahvistettavaksi. „Evästyks” vahvistettiin kesäkuun 30 pnä 1921.— 371.
- ⁹⁰ Lenin tarkoittaa Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean maaliskuun 21 pnä 1921 tekemää päätöstä elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella. Päätös oli tehty VKP(b):n X edustajakokouksen päätösten mukaisesti.— 371.
- ⁹¹ *VKP(b):n X yleisvenäläinen konferenssi* pidettiin Moskovassa 26.—28. toukokuuta 1921. Konferenssi oli ylimääräinen. Konferenssin varsinaisen huomion kohteena oli uuden talouspolitiikan toteuttaminen käytännössä. Lenin valmisti konferenssia varten elintarvikeveroa koskevan alustuksen jäsenyyksen sekä loppulauseen jäsenyyksen ja teki huomautuksensa VKP(b):n KK:n työsuunnitelman johdosta. Lenin piti konferenssissa avajaispuheen; teki alustuksen elintarvikeverosta ja loppulauseen samasta kysymyksestä; laati samasta kysymyksestä päätöslauselmaluonnoksen; teki selostuksen ammattiliittojen IV edustajakokouksen kommunistiryhmän työstä ja piti puheen konferenssin päättäjätalaisuudessa. Konferenssi hyväksyi Leninin laatiman uutta talouspolitiikkaa koskevan päätöslauselmaluonnoksen.— 397.
- ⁹² Tarkoitetaan kirjasta „Elintarvikeverosta (Uuden politiikan merkitys ja ehdot)”. Ks. tätä osaa, ss. 324—361.— 400.
- ⁹³ Lenin tarkoittaa *ammattiliittojen IV yleisvenäläistä edustajakokousta*, joka oli koolla 17.—25. toukokuuta 1921, ja 18.—24. toukokuuta 1921 pidettyä *kansantalousneuvostojen IV yleisvenäläistä edustajakokousta*. Eräitä kansantalousneuvostojen IV yleisvenäläisen edustajakokouksen ja ammattiliittojen IV yleisvenäläisen edustajakokouksen

kysymyksiä käsiteltiin molempien kokousten osanottajien yhteisissä istunnoissa.— 413.

⁹⁴ *Zubatovilaisuuden* — „poliisiosialismin” politiikan ilmauksena olivat Moskovan salaisen poliisin päällikön, santarmieversti Zubatovin aloitteesta vv. 1901—1903 perustetut legaaliset työväenjärjestöt, joiden tarkoituksena oli vieroittaa työläiset poliittisesta taistelusta itsevaltiutta vastaan. Sisäasiain ministeri V. K. Plehve tuki legaalisten työväenjärjestöjen luomiseen tähtäävää Zubatovin toimintaa. Zubatovilaiset pyrkivät suuntaamaan työväenliikettä suppeiden taloudellisten vaatimusten uomaan, juurruttamaan työläisten mieliin ajatusta, että hallitus on valmis tyydyttämään heidän vaatimuksensa. Ensimmäinen zubatovilainen järjestö perustettiin Moskovassa toukokuussa 1901 ja se sai nimen „Mekaanisen tuotantoalan työläisten keskinäisapuyhdistys”. Zubatovilaisia järjestöjä perustettiin myös Minskissä, Odessassa, Vilnossa, Kieviissä ja muissa kaupungeissa.

VSDTP:n II edustajakokous päättöslauselemassa „Ammatillisesta taistelusta” luonnehti zubatovilaisuuden „työväenluokan etujen järjestelmälliseksi kavaltamiseksi kapitalistien hyväksi” ja piti toivotavana, että puoluejärjestöt edistäisivät taistelua zubatovilaisuutta vastaan tukemalla ja ohjaamalla legaalisten työväenjärjestöjen aloittamia lakkoja.

Vallankumoukselliset sosialidemokraatit paljastivat zubatovilaisuuden taantumuksellisen luonteen ja käyttivät samalla hyväksi legaalisia työväenjärjestöjä saadakseen työväenluokan laajat kerrokset mukaan taisteluun itsevaltiutta vastaan. Lenin kirjoitti v. 1905: „Ja nyt zubatovilainen liike kasvaa puitteidensa yli, tuo liike, jonka poliisilaitos on pannut alulle poliisilaitoksen etuja silmälläpitäen, itsevaltiuden tukemiseksi, työläisten poliittisen tietoisuuden turmelemiseksi, suuntautuu itsevaltiutta vastaan, muodostuu proletaarisen luokkataistelun purkaukseksi” (Teokset, 8. osa, s. 76).

Vallankumousliikkeen kasvun vaikutuksesta tsaarihallituksen oli v. 1903 pakko lakkauttaa zubatovilaiset järjestöt.— 416.

⁹⁵ *Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean III istuntokausi* pidettiin toukokuun 30 ja 31 p:nä 1921. YTPKK käsiteli istuntokaudella Puhemiehistönsä toimintaselostuksen ja hyväksyi Puhemiehistön toiminnan. Istuntokaudella kuultiin ja käsiteltiin selostukset: kylvökampanjasta; taloudellisten kansankomissariaattien toimintaa yhdistävistä elimistä sekä paikallisista talouselimistä; luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verotuksella; Pietarin teollisuudesta; tribunaalien uudelleenjärjestelystä; Tverin kuvernementin toimeenpanevan komitean ja Siperian vallankumouskomitean selostukset.

Lenin piti puheen paikallisista talouselimistä YTPKK:n istuntokauden toisessa (ilta-) istunnossa.— 436.

⁹⁶ Tarkoitetaan kirjasta „TPN:n (Työ- ja Puolustusneuvoston) evästys paikallisille neuvostolaitoksille. Luonnos”. Ks. tätä osaa, ss. 371—396.— 436.

⁹⁷ *III yleisvenäläinen elintarvikealan neuvottelu* pidettiin Moskovassa 16.—24. kesäkuuta 1921. Lenin valittiin neuvottelukokouksen puhe-

miehistön kunniajäseneksi. Kokous käsitteli uutta elintarvikepolitiikkaa y.m. kysymyksiä. Tässä osassa julkaistun puheen Lenin piti kokouksen ensimmäisessä istunnossa.— 439.

- ⁹⁸ Lenin tarkoittaa VKP(b):n X yleisvenäläisen konferenssin päätösiä „Talouspolitiikasta”. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 574—576 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 574—576).— 442.

- ⁹⁹ *Kommunistisen Internationalen III kongressi* oli koolla Moskovassa kesäkuun 28 pstä heinäkuun 12 päivään 1921. Kongressin työhön osallistui kommunististen, vasemmistososialististen ja socialististen puolueiden edustajia 48 maasta sekä kansainvälisten nuoriso- ja naisliittojen edustajia. Kongressiin oli samoin kutsuttu kannanotoiltaan lähellä Kominternia olevien ryhmien edustajia.

Venäjän kommunistista (bolshevikkien) puoluetta edusti kongressissa 72-henkinen valtuuskunta. Valtuuskuntaa johti Lenin.

Lenin valittiin kongressin kunniapuheenjohtajaksi. Hän johti kongressin koko työskentelyä. Lenin oli laatinut „Kommunistisen Internationalen III kongressissa VKP:n taktiikasta tehdyn alustuksen teesit”. Lenin piti kongressissa puheen Italian kysymyksestä, puheen Kommunistisen Internationalen taktiikan puolustukseksi, alustuksen VKP(b):n taktiikasta. Heinäkuun 11 pñä Lenin piti puheen kongressin eräiden valtuuskuntien edustajain neuvottelussa.

Kuultuaan Leninin alustuksen VKP(b):n taktiikasta Kominternin III kongressi hyväksyi sen yksimielisesti, hyväksyi VKP(b):n talouspolitiikan, joka oli tähdätty proletariaatin diktatuuriin lujittamiseen. Kongressi kehotti koko maailman proletariaattia asettumaan Neuvostotasavallan työläisten ja talonpoikien puolelle ja kulkemaan heidän tietään.— 449.

- ¹⁰⁰ Amritsarissa (Intiassa) englantilaiset joukot panivat huhtikuun 13 pñä 1919 toimeen hirvittävän verilöylyn avaten tulen kansankokoukseen saapuneita aseettomia kaupunkilaisia vastaan. Verilöylyssä sai surmansa 400 henkeä, joukossa paljon naisia ja lapsia, sekä haavoittui 1200. Vastaukseksi tähän Englannin hallituksen verityöhön kaikkialla Intiassa alkoi laaja kansanliike englantilaisia siirto- maasortajia vastaan.— 453.

- ¹⁰¹ „*Poslednije Novosti*” („Tuoreimmat Uutiset”) — valkoemigranttien päivälehti, vastavallankumouksellisen porvarillisen kadetti puolueen äänenkannattaja; ilmestyi Pariisissa huhtikuusta 1920 heinäkuuhun 1940; lehteä toimitti kadettien johtaja P. N. Miljukov.— 458.

- ¹⁰² „*Kommunistitšeski Trud*” („Kommunistinen Työ”) — päivälehti, VKP(b):n Moskovan komitean ja Moskovan työläisten ja talonpoikien edustajain Neuvoston äänenkannattaja. Alkoi ilmestyä maaliskuun 18 pñä 1920. Helmikuun 7 pstä 1922 lähtien ilmestyi nimellä „Rabotshaja Moskva” („Työläis-Moskova”) ja maaliskuun 1 pstä 1939 lähtien nimellä „Moskovski Bolshevik” („Moskovan Bolshevikki”); helmikuun 19 pstä 1950 ilmestyy nimellä „Moskovskaja Pravda” („Moskovan Pravda”).— 459.

- ¹⁰³ Ks. K. Marx—F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin 1953, S. 453—454.— 459.
- ¹⁰⁴ Tässä on puhe italialaisten reformistien konferenssista, joka oli koolla lokakuun 10 ja 11 p:nä 1920 Reggio nell' Emiliassa. Konferenssi hyväksyi proletariaatin diktatuuria ja Neuvostovaltaa vastaan suunnatun päätöslauselman.— 460.
- ¹⁰⁵ „*Avanti!*” („Eteenpäin!”)— päivälehti, Italian sosialistisen puolueen pää-äänenkannattaja; perustettu joulukuussa 1896.— 460.
- ¹⁰⁶ *Italian sosialistisen puolueen Livornon edustajakokous* kokoontui tammikuussa 1921. Edustajakokouksessa käytiin kiivasta taistelua Kommunistiseen Internationaleen hyväksymisen ehdoista.
Osa kokousedustajista, joka kannatti Kominternia ja vaati puolueiden Kominterniin liittymisen ehtojen varauksetonta hyväksymistä, pesäeroa reformisteista sekä liittymistä Kommunistiseen Internationaleen, poistui edustajakokouksesta ja perusti Italian kommunistisen puolueen.— 462.
- ¹⁰⁷ Tarkoitetaan tshekkiläisten vasemmistososialidemokraattien edustajakokousta, joka pidettiin Prahassa toukokuussa 1921. Edustajakokous hyväksyi ylivoimaisella äänen enemmistöllä (562 äänellä 7 vastaan) päätöksen puolueen liittymisestä III, Kommunistiseen Internationaleen.— 487.
- ¹⁰⁸ „*Vorwärts*” („Eteenpäin!”)— päivälehti; alkoi ilmestyä tällä nimellä toukokuussa 1911 Reichenbergissä Itävallan sosialidemokraattien vasemmistosuunnan äänenkannattajana. Vuosien 1914—1918 imperiaalistisen maailmansodan alussa lehti lakkautettiin sodanvastaisen kirjoittelunsa takia; vasemmistososialidemokraattien ryhmä alkoi jälleen julkaista lehteä v. 1918 Itävalta-Unkarin hajoamisen ja Tšekkoslovakian tasavallan perustamisen jälkeen.
Vuodesta 1921 „*Vorwärts*” lehdestä tuli Tšekkoslovakian kommunistisen puolueen (saksalaisen osaston) äänenkannattaja; elokuun jälkipuoliskolla 1934 sen asemesta alkoi ilmestyä sanomalehti „*Die Rote Fahne*” („Punainen Lippu”).— 487.
- ¹⁰⁹ *Vallankumouksellisten ammattiyhdistysten ja tuotannollisten liittojen I kansainvälinen kongressi* oli koolla Moskovassa 3.—19. heinäkuuta 1921. Kongressiin osallistui 380 edustajaa 42:sta Euroopan ja Amerikan maasta sekä useista siirto- ja puolisiirtomaista (Koreasta, Etelä-Afrikasta, Australiasta y.m.).
Leninin tervehdys oli vastaus kongressin osanottajain kutsuun osallistua kongressin työhön. Leninin tervehdys luettiin seitsemännessätoista istunnossa heinäkuun 19 p:nä 1921.— 501.
- ¹¹⁰ *Saksan yhdistynyt kommunistinen puolue* (V. K. P. D.) perustettiin joulukuussa vuonna 1920 Saksan kommunistisen puolueen ja Riippumattoman sosialidemokraattisen puolueen huomattavan enemmistön yhdistävässä edustajakokouksessa.

Yhdistyminen tapahtui sen jälkeen, kun Riippumattoman sosiaalidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa Hallessa (lokakuu 1920) oli tapahtunut kahtiajakautuminen ja suurin osa riippumattomista oli katkaissut välinsä tuohon keskustalaiseen (kautskylaiseen) puolueeseen ja siirtynyt III, Kommunistisen Internationalen puolelle.

Seuraavassa edustajakokouksessa (Jenassa, elokuussa 1921) puolue otti jälleen entisen nimensä: Saksan kommunistinen puolue.—513.

- ¹¹¹ Sanomalehti „*Moskova*” oli Kommunistisen Internationalen III kongressin julkaisu ja ilmestyi Moskovassa kolmella kielellä: saksankielisenä „*Moskau*” (n:ot 1—50), ranskankielisenä „*Moscou*” (n:ot 1—44) ja englanninkielisenä „*Moscow*” (n:ot 1—41).

Leninin mainitsemat korjaukset julkaistiin kokonaisuudessaan saksan kielellä heinäkuun 1 p:nä 1921 „*Moskau*”-lehden 30. n:ossa.—521.
